

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów — Pracując razem, pracując lepiej: Nowe ramy otwartej koordynacji polityk ochrony socjalnej i integracji społecznej w Unii Europejskiej

COM(2005) 706 wersja ostateczna

(2006/C 185/15)

Dnia 22 grudnia 2005 r. Komisja, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej.

Sekcja ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 20 marca 2006 r. Sprawozdawcą był **Jan OLSSON**.

Na 426. sesji plenarnej w dniach 20-21 kwietnia 2006 r. (posiedzenie z dnia 20 kwietnia 2006 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny 31 głosami za, przy 1 głosie wstrzymującym się, przyjął następującą opinię:

1. Streszczenie dokumentu Komisji

1.1 Zasadniczo Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny zgadza się z propozycjami przedstawionymi w komunikacie. Projekt Komisji przyczyni się do wzmocnienia wymiaru socjalnego strategii lizbońskiej, o ile za pomocą nowych ram państwa członkowskie przyznają wyższy priorytet polityczny modernizacji i usprawnieniu ochrony socjalnej. Jeżeli mamy sprostać wyzwaniom związanym z globalizacją i starzeniem się społeczeństwa, konieczne jest zwiększenie roli wymiaru socjalnego. Konieczne jest wspieranie i długoterminowe propagowanie poszczególnych celów strategii lizbońskiej, w szczególności zrównoważonego wzrostu gospodarczego, stworzenia większej liczby lepszej jakości miejsc pracy oraz zwiększenia spójności społecznej.

1.2 Komisja powinna zainicjować dialog z państwami członkowskimi mający na celu propagowanie wiedzy na temat odpowiedniej polityki społecznej.

1.3 Chociaż Komitet z zadowoleniem przyjmuje opiniowaną inicjatywę, to zwraca uwagę na fakt, iż należy uwzględnić specyficzne cechy trzech obszarów składowych, różny stopień ich zaawansowania oraz różnice pomiędzy państwami członkowskimi.

1.4 Jednym z trzech nadrzędnych celów jest „wzmocnienie procesu zarządzania, przejrzystości oraz zaangażowania zainteresowanych stron w tworzenie, wdrażanie oraz kontrolę omawianej polityki”. We wszystkich kluczowych aspektach tego procesu w większym stopniu należy angażować partnerów społecznych i innych ważnych przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego.

1.5 Nowe ramy i określone w nich cele stwarzają państwom członkowskim doskonałą okazję do podkreślenia wymiaru socjalnego w poszczególnych krajowych programach reform oraz realizacji szczególnych priorytetów krajowych.

1.6 W ramach swoich bieżących prac EKES powinien monitorować nowe ramy otwartej koordynacji oraz wydać raport na temat postępów przed wiosennym szczytem w 2007 r.

2. Streszczenie dokumentu Komisji

2.1 Zgodnie ze swoimi planami z 2003 r. Komisja proponuje przyjęcie usprawnionej otwartej metody koordynacji (OMK) w zakresie polityki ochrony socjalnej i integracji społecznej. Projekt określa cele nadrzędne, uzupełniane celami szczegółowymi dla każdej spośród trzech następujących dziedzin:

- 1) zlikwidowanie ubóstwa i wykluczenia społecznego,
- 2) zapewnienie odpowiednich i trwałych systemów emerytalnych,
- 3) zapewnienie dostępnej, trwałej i charakteryzującej się wysoką jakością opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej.

2.2 Celem projektu jest ustanowienie nowych ram umożliwiających przekształcenie OMK w proces silniejszy i bardziej widoczny, a także lepiej zintegrowany ze strategią lizbońską. Konieczna jest poprawa procedur i organizacji pracy (zaangażowanie podmiotów, zarządzanie, harmonogramy prac, sprawozdawczość, ocena, wymiana dobrych praktyk, wzajemna nauka, informacje). Nowy projekt ramowy obejmuje okres trzech lat (2005-2008).

2.3 Do września 2006 r. państwa członkowskie powinny przedłożyć krajowe strategie dotyczące ochrony socjalnej i integracji społecznej, opracowane na podstawie wspólnych celów, tak aby później można je było włączyć do krajowych programów reform (KPR) przed 15 października 2006 r.

3. Uwagi ogólne

3.1 Aby Komitet mógł spełnić swoją funkcję doradczą, projekt powinien być zostać opublikowany przed 22 grudnia 2005 r. Ze względu na opóźnienie Komitet nie miał możliwości wniesienia odpowiedniego wkładu na właściwe posiedzenia ministrów oraz podczas odbywającego się w marcu 2006 r. wiosennego szczytu Rady Europejskiej.

3.1.1 Już w przypadku innych ważnych zagadnień, na przykład projektu Komisji w sprawie zintegrowanych wytycznych w sprawie wzrostu i zatrudnienia, Komitet zwrócił uwagę i skrytykował (!) zbyt krótkie terminy konsultacji.

(!) Patrz opinia EKES-u w sprawie wytycznych dla polityk zatrudnienia (2005-2008), sprawozdawca Henri MALOSSE, Dz.U. C 286 z 17.11.2005 r.

Komitet podkreśla, że w trakcie przygotowywania ważnych projektów w ramach odnowionej strategii lizbońskiej konieczne jest uwzględnienie takiej procedury konsultacji, która zasługiwałaby na to miano.

3.2 Jednakże ponieważ niniejszy projekt odnosi się do okresu 3 lat, niniejsza opinia może mimo wszystko przyczynić się do wdrożenia nowych uregulowań ramowych, zarówno przez państwa członkowskie, jak i przez Komisję oraz do działań podjętych w następstwie tego procesu.

3.3 W ostatnim okresie EKES przedstawił swoje stanowisko w sprawie zarządzania strategią lizbońską, wyrażając jednocześnie opinię w sprawie wdrożenia OMK^(?). W 2003 r. Komitet przyjął opinię w sprawie pierwszego projektu Komisji dotyczącego usprawnienia otwartej koordynacji^(?). Ponadto Komitet wyraził opinię w sprawie zastosowania OMK w zakresie emerytur i opieki zdrowotnej^(?). Obecnie EKES przygotowuje opinie na inne tematy związane z tym zagadnieniem^(?).

3.4 Komitet ubolewa, że jedynie nieliczne spośród przedłożonych w październiku 2005 r. KPR-ów zawierają elementy wspierające ochronę socjalną i integrację społeczną. Zainteresowane podmioty powinny przedstawić i wdrożyć krajowe strategie i programy reform służące włączeniu wymiaru socjalnego. Niniejsza opinia EKES-u powinna być odebrana jako wkład w ten proces.

3.5 Zasadniczo Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny zgadza się z propozycjami przedstawionymi w komunikacie. Projekt Komisji przyczyni się do wzmocnienia wymiaru socjalnego strategii lizbońskiej, o ile za pomocą nowych ram państwa członkowskie przyznają wyższy priorytet polityczny modernizacji i usprawnieniu ochrony socjalnej. Jeżeli mamy sprostać wyzwaniom związanym z globalizacją i starzeniem się społeczeństwa, konieczne jest zwiększenie roli wymiaru socjalnego. Konieczne jest wspieranie i długoterminowe propagowanie poszczególnych celów strategii lizbońskiej, w szczególności zrównoważonego wzrostu gospodarczego, stworzenia większej liczby lepszej jakości miejsc pracy oraz zwiększenia spójności społecznej.

(?) Patrz opinia EKES-u w sprawie: „W kierunku europejskiego społeczeństwa opartego na wiedzy – udział zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w realizacji strategii lizbońskiej” (opinia rozpoznawcza), sprawozdawca Jan OLSSON, współsprawozdawcy: Eva BELABED i Joost VAN IERSEL (Dz.U. C 65 z 17.3.2006).

(?) Patrz opinia EKES-u w sprawie komunikatu Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów: „Wzmocnienie społecznego wymiaru strategii lizbońskiej – usprawnienie otwartej koordynacji w dziedzinie opieki socjalnej”, sprawozdawca Wilfried BEIRNAERT, opublikowana w Dz.U. C 32 z 5.2.2004 r.

(?) Patrz opinia EKES-u w sprawie komunikatu Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego i Komitetu Ekonomiczno-Społecznego: „Wsparcie krajowych strategii na rzecz przyszłych systemów emerytalnych poprzez podejście zintegrowane”, sprawozdawca Giacomina CASSINA, opublikowana w Dz.U. C 48 z 21.2.2002 r., s. 101.

(?) Patrz bieżące prace EKES-u w sprawie „Spójność społeczna: wypełnić treścią europejski model społeczny” oraz w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, SOC 197.

3.6 W tym kontekście oraz biorąc pod uwagę ciągle alarmującą sytuację społeczną w Unii Europejskiej, EKES wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie, by dały one obywatelom wyraźny, pozytywny sygnał zwiększonych wysiłków podejmowanych w celu podkreślenia wymiaru społecznego jako trzeciego filaru strategii lizbońskiej.

3.7 Komitet zauważa, że polityka ochrony socjalnej w znacznej mierze wchodzi w zakres kompetencji państw członkowskich. Jednakże Komisja powinna zainicjować dialog z państwami członkowskimi mający na celu propagowanie wiedzy na temat odpowiedniej polityki społecznej. EKES wzywa państwa członkowskie do wzięcia na siebie politycznej odpowiedzialności w obliczu stojących przed nimi wyzwań. Komitet podkreśla, że osiągnięcie celów europejskich, określonych za pomocą nowych ram, będzie możliwe tylko wtedy, jeżeli każde państwo członkowskie w ramach modernizacji ochrony socjalnej i zapewniania jej trwałej równowagi finansowej będzie zdecydowane wypełniać swoje zobowiązania w zakresie wspierania postępu socjalnego i będzie miało ku temu możliwości.

3.8 Należy w pełnym zakresie wykorzystać możliwości niezbędnego i dobrego współdziałania polityki gospodarczej, strategii zatrudnienia i ochrony socjalnej. Ambitną politykę socjalną, opartą na zasadach solidarności, należy postrzegać jako czynnik korzystny, pozytywnie oddziałujący na wzrost i zatrudnienie^(?). Jednocześnie zrównoważony charakter polityki socjalnej uzależniony jest od wzrostu gospodarczego wspieranego lepszą koordynacją polityki gospodarczej w Europie.

3.9 Chociaż Komitet z zadowoleniem przyjmuje opiniowaną inicjatywę, to zwraca uwagę na fakt, iż w trakcie ujednolicania trzech obszarów składowych, różniących się znacznie pod względem zaawansowania, należy uwzględniać ich specyficzne cechy, różny stopień zaawansowania oraz różnice pomiędzy państwami członkowskimi.

Należy uwzględnić różnice w zakresie jakości europejskich instrumentów służących koordynacji polityk krajowych. Podczas gdy w dziedzinie integracji społecznej uzasadnione są możliwie konkretne wytyczne i cele, porównywalne z wytycznymi w dziedzinie polityki zatrudnienia, w zakresie zabezpieczenia emerytalnego oraz opieki zdrowotnej koordynacja na szczeblu europejskim ogranicza się tylko do ogólnych celów jakościowych.

3.10 W trakcie opracowywania i realizacji działań w poszczególnych trzech obszarach składowych państwa członkowskie powinny w pełni wykorzystać istniejące między nimi synergie, ponieważ w wielu przypadkach istnieją elementy powtarzające się. Działanie podejmowane w jednym obszarze składowym może mieć bezpośredni wpływ na inne obszary. Ważne jest także, by państwa członkowskie pokonały przepaść dzielącą wolę polityczną od rzeczywistej realizacji.

(?) Patrz opinia EKES-u dotycząca komunikatu Komisji w sprawie Agendy Społecznej, pkt 1.2, sprawozdawca Ursula ENGELN-KEFER, Dz.U. C 294 z 25.11.2005 r.

4. Uwagi szczegółowe

Zaangażowanie podmiotów

4.1 Jednym z trzech nadrzędnych celów jest „wzmocnienie procesu zarządzania, przejrzystości oraz zaangażowania zainteresowanych stron w tworzenie, wdrażanie oraz kontrolę omawianej polityki”.

Nadal w zbyt małym stopniu angażowani są partnerzy społeczni i inni ważni przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego. Wykorzystanie OMK w niektórych dziedzinach nie przyniosło oczekiwanych rezultatów, ponieważ państwa członkowskie nie wykazały rzeczywistego zaangażowania w realizację uzgodnionych celów i działań. Z tego względu krajowe plany działań wielu państw wykazują braki, w szczególności w odniesieniu do określenia jednoznacznych krajowych celów i strategii, jak również pod względem aktywnego uczestnictwa wszystkich właściwych zainteresowanych stron. Krajowe plany dotyczące zatrudnienia, integracji społecznej oraz innych dziedzin stały się częściowo jedynie sprawozdaniami z działalności biurokratycznej.

4.2 Komitet jest przekonany, że silniejsze włączenie organizacji społeczeństwa obywatelskiego w poszczególne etapy procesu podniesie jakość krajowych planów działań. Zapewni to uwzględnienie w planach wątpliwości i życzeń obywateli.

4.3 Komisja słusznie argumentuje, że OMK może promować zaangażowanie w tworzenie polityki społecznej. Wspólnie z partnerami społecznymi i innymi właściwymi podmiotami społeczeństwa obywatelskiego należy wypracować konsensus w sprawie reform celem modernizacji ochrony społecznej z zachowaniem trwałej równowagi finansowej. Komitet popiera ich obszerne włączenie na wszystkich etapach — od kształtowania polityki, po wdrożenie i ocenę. Wspólne podejmowanie decyzji nie zdejmuje jednak z ustawodawców odpowiedzialności za wspieranie postępu socjalnego i wysokiego poziomu opieki społecznej.

4.4 Komitet przyjmuje do wiadomości zróżnicowany postęp OMK w trzech dziedzinach składających się na nowe uregulowania ramowe. Współuczestnictwo w OMK w dziedzinie integracji społecznej było większe niż w przypadku OMK w dziedzinie emerytur. W tej ostatniej dziedzinie partnerzy społeczni i inne kluczowe podmioty zostali zaangażowani jedynie w bardzo ograniczonym zakresie. Chociaż pilnego ulepszenia OMK potrzeba również w dziedzinie integracji społecznej, Komitet zdecydowanie popiera stanowisko Komisji, zgodnie z którym należy zapewnić silniejsze zaangażowanie różnych zainteresowanych stron w pozostałych dwóch dziedzinach.

4.5 W przeciwieństwie do ograniczonego współuczestnictwa w ramach OMK w dziedzinie strategii emerytalnych Komitet zauważył znacznie większe zaangażowanie zainteresowanych podmiotów w zakresie podejmowanych na poziomie europejskim działań legislacyjnych w dziedzinie uzupełniających pracowniczych systemów emerytalnych. Takie przeciwieństwo pokazuje konieczność przekształcenia OMK w proces bardziej atrakcyjny i interesujący dla wszystkich zainteresowanych stron.

4.6 EKES proponuje, aby posiedzenia Komitetu Ochrony Socjalnej były organizowane bardziej regularnie i w szerszym gronie — wspólnie z przedstawicielami partnerów społecznych i innych właściwych organizacji społeczeństwa obywatelskiego szczebla krajowego i europejskiego. Ponadto EKES uważa, że przedstawiciele rządów w Komitecie Ochrony Socjalnej są w znacznej mierze odpowiedzialni za organizowanie i uczestniczenie w przeprowadzanych w ich krajach konsultacjach z partnerami społecznymi i innymi właściwymi podmiotami społeczeństwa obywatelskiego.

4.7 W ramach swoich obecnych starań zmierzających do wdrożenia strategii lizbońskiej⁽⁷⁾ EKES powinien zaangażować partnerów społecznych, odpowiednie organizacje społeczeństwa obywatelskiego oraz tam gdzie to możliwe rady społeczno-gospodarcze w obserwowaniu nowych ram otwartej koordynacji oraz sprawozdawczość przed wiosennym szczytem w 2007 r. Komitet powinien zwrócić uwagę szczególnie na zarządzanie oraz te dziedziny, w których rzeczywiste zaangażowanie zainteresowanych stron okazało się efektywnym instrumentem kształtowania i realizacji krajowych priorytetów.

4.8 Przejrzystość

Aby współuczestnictwo nie okazało się jedynie pustym frazesem, konieczne jest terminowe udostępnianie zainteresowanym gremiom kluczowych dokumentów politycznych. Ponadto przejrzystości potrzeba w procesie analizy i oceny nowych uregulowań ramowych przez Komisję Europejską i państwa członkowskie, na przykład przeprowadzając wzajemną weryfikację i określając wskaźniki.

4.9 Wzajemne uczenie się i dobre praktyki

Proces wzajemnego uczenia się ma olbrzymie znaczenie dla wszystkich trzech dziedzin. Konieczne jest opracowanie efektywnych systemów rozpowszechniania sprawdzonych procedur i wykorzystywania działań pozalegislacyjnych. Konieczne jest zaangażowanie osób podejmujących decyzje na wszystkich poziomach w wymianę doświadczeń i procesy wzajemnego uczenia się. Ponieważ partnerzy społeczni oraz inne właściwe podmioty społeczeństwa obywatelskiego dysponują ogromną wiedzą i bogatym doświadczeniem w zakresie polityki socjalnej, konieczne jest zaangażowanie ich w tworzenie i ocenę możliwości rozpowszechniania dobrych praktyk. Do czynników horyzontalnych, które decydują o skuteczności nowych uregulowań ramowych, należą m.in. modele wspólnego decydowania oraz zaangażowania zainteresowanych stron. Innym ważnym punktem jest opracowanie sposobów i metod tworzenia społeczeństwa integracyjnego. Wreszcie konieczne jest harmonijne powiązanie opieki socjalnej i konkurencyjności, bez wykluczania niektórych grup z rynku pracy. W tym kontekście EKES odwołuje się do toczącej się obecnie debaty w sprawie koncepcji dostępu przez całe życie do rynku pracy oraz równowagi między elastycznością a bezpieczeństwem zatrudnienia⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ Realizacja strategii lizbońskiej, wkład na podstawie zlecenia Rady Europejskiej z 22 – 23 marca 2005 r.

⁽⁸⁾ Patrz bieżące prace EKES-u w sprawie „Elastyczność i pewność zatrudnienia (flexicurity)”: przypadek Danii, sprawozdawca: Anita VIUM, ECO/167 oraz opinia EKES-u w sprawie „W kierunku europejskiego społeczeństwa opartego na wiedzy – udział zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w realizacji strategii lizbońskiej” (opinia rozpoznawcza), sprawozdawca: Jan OLSSON, współsprawozdawcy: Eva BELABED i Joost VAN IERSEL, Dz.U. C 65 z 17.3.2006.

4.10 Wzajemna weryfikacja

Wzajemna weryfikacja i wymiana dobrych praktyk są przydatnymi instrumentami, ponieważ są konkretne i służą przekazywaniu pomysłów zainteresowanym. Komisja powinna zapewnić zaangażowanie partnerów społecznych i innych ważnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego w procesy wzajemnej weryfikacji.

4.11 Unijny program PROGRESS

Partnerzy społeczni i inne właściwe organizacje społeczeństwa obywatelskiego powinny być uprawnione do realizacji projektów we wszystkich dziedzinach nowego programu PROGRESS. W swojej opinii EKES wyraził obawy dotyczące skromnych środków przeznaczonych na finansowanie programu⁽⁹⁾, które to obawy jeszcze się pogłębiły po decyzji Rady w sprawie perspektyw finansowych na lata 2007 — 2013. Komitet w zdecydowany sposób podkreśla swoje wezwanie do zapewnienia wystarczających środków finansowych, które powinny zostać udostępnione na wszystkie dziedziny programu, z uwzględnieniem projektów z zakresu opieki społecznej i integracji społecznej.

4.12 Wskaźniki

Do dokonania wystarczająco szczegółowej i zgodnej z rzeczywistością oceny postępu w osiąganiu celów niezbędne jest podejście analityczne, opierające się na przekonujących, wiarygodnych i porównywalnych wskaźnikach. W celu opracowania odpowiednich wskaźników potrzeba środków na badania. Należy zapewnić wiarygodność przy gromadzeniu i ocenie danych. Ze względu na trwające opracowywanie wskaźników zarówno na poziomie europejskim, jak i krajowym, EKES ponownie wzywa do zaproszenia zainteresowanych stron do udziału w ich formułowaniu i ocenie⁽¹⁰⁾. Zarówno Komitet Ochrony Socjalnej, jak i państwa członkowskie powinny aktywnie działać w tym zakresie.

Należy również opracować wskaźniki jakościowe; ważnym elementem jest uwzględnienie w procesie wyboru wskaźników właściwych kryteriów opartych na potrzebach społeczeństwa, by pomiar obejmował na przykład dostępność ochrony społecznej dla wszystkich, stosunek jakości do oczekiwań, jak również zaangażowanie i przyjazne traktowanie jej adresatów.

Trzeba koniecznie powiązać wskaźniki wykorzystywane w OMK ze wskaźnikami stosowanymi w ramach strategii lizbońskiej, zapewniając ten sposób pełen obraz osiągniętych postępów.

⁽⁹⁾ Patrz opinia EKES w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program wspólnotowy na rzecz zatrudnienia i solidarności społecznej — PROGRESS, sprawozdawca Wolfgang GREIF, Dz.U. C 255 z 14.10.2005 r.

⁽¹⁰⁾ Patrz opinia EKES-u w sprawie „Wskaźników socjalnych” (opinia z własnej inicjatywy), sprawozdawca: Giacomina CASSINA, Dz.U. C 221 z 19.9.2002 r.

4.13 Zwiększenie widoczności

Komitet wielokrotnie podkreślał, że występujący obecnie brak przydatnych i przejrzystych informacji utrudnia komunikację między Europą a jej obywatelami. Ponieważ nowe uregulowania ramowe odnoszą się do zagadnień bezpośrednio dotyczących obywateli, EKES podkreśla znaczenie organizowania na wszystkich szczeblach nieustającej debaty poświęconej przyszłym wyzwaniom i decyzjom strategicznym w dziedzinie opieki społecznej, emerytur, opieki zdrowotnej oraz integracji społecznej. W tym kontekście Komisja Europejska musi także zadbać o silniejsze uwidocznienie podejmowanych przez siebie działań. Propozycje odnośnie sposobów wspierania takiej debaty w ramach strategii lizbońskiej EKES przedstawił w innych swoich opiniach⁽¹¹⁾.

5. Uwagi uzupełniające w odniesieniu do celów

5.1 Nowe ramy i określone w nich cele stwarzają państwom członkowskim doskonałą okazję do podkreślenia wymiaru socjalnego w poszczególnych krajowych programach reform oraz realizacji szczególnych priorytetów krajowych, wiążących się z ogólnymi celami strategii lizbońskiej, z całkowitym poszanowaniem zasady pomocniczości państw członkowskich. Jednakże Komitet wzywa państwa członkowskie do korzystania w pełnym zakresie z wytycznych opracowywanych przez Komisję Europejską⁽¹²⁾.

5.2 W 2006 r. w dziedzinie integracji społecznej („zlikwidowanie ubóstwa i wykluczenia społecznego”) w państwach członkowskich zostaną opracowane nowe krajowe plany działania w zakresie integracji społecznej.

5.2.1 Komitet wyraża przekonanie o konieczności podjęcia konkretnych działań odnoszących się do priorytetowych obszarów wyznaczonych przez Radę ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Spraw Konsumentkich w marcu 2005 r. EKES przypomina cel Unii Europejskiej⁽¹³⁾, by państwa członkowskie podjęły zdecydowane kroki zmierzające do eliminacji biedy do 2010 r. Ponadto Komitet podkreśla znaczenie działań politycznych przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu, szczególnie wobec wyzwań demograficznych.

5.2.2 Zdaniem Komitetu największe znaczenie powinny mieć następujące zagadnienia:

- przeciwdziałanie ubóstwu, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, w takich ramach politycznych, które wspierają dzieci i rodziny (w szczególności matki i ojców samotnie wychowujących dzieci) oraz promują równość, przy czym konieczne jest przeciwdziałanie dziedziczeniu ubóstwa,

⁽¹¹⁾ Patrz opinia EKES-u w sprawie komunikatu Komisji „Wkład Komisji w okres refleksji i plany na przyszłość: Plan D dla demokracji, dialogu i debaty” (opinia z własnej inicjatywy), sprawozdawca: Jillian VAN TURNHOUT (Dz.U. C 65 z 17.3.2006) oraz opinia EKES-u w sprawie „W kierunku europejskiego społeczeństwa opartego na wiedzy – udział zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w realizacji strategii lizbońskiej” (opinia rozpoznawcza), sprawozdawca: Jan OLSSON, współsprawozdawcy: Eva BELABED i Joost VAN IERSEL, CESE 1 500/2005.

⁽¹²⁾ Dokument roboczy Komisji Europejskiej „Wytyczne w sprawie przygotowania sprawozdań krajowych dotyczących strategii ochrony socjalnej i integracji społecznej”.

⁽¹³⁾ Rada Europejska w Lizbonie, marzec 2000 r.

- tworzenie nowych, lepszych miejsc pracy dla osób w najtrudniejszej sytuacji — również dla nisko opłacanych pracowników,
- propagowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn,
- propagowanie równości szans dla osób niepełnosprawnych,
- środki przeciwdziałania dyskryminacji,
- integracja mniejszości etnicznych,
- przeciwdziałanie i eliminacja bezdomności,
- dostęp do opieki zdrowotnej i usług socjalnych o wysokiej jakości — niezależnie od poziomu dochodów,
- sytuacja osób przewlekle chorych,
- gwarancja minimalnego dochodu, działania zmniejszające zadłużenie oraz dostęp do usług finansowych i mikrokredytów.

5.3 W zakresie emerytur („zapewnienie odpowiednich i trwałych systemów emerytalnych”) krajowe strategie emerytalne przedstawiono w poprzednim roku. W 2006 r. konieczne jest tylko ich dopracowanie.

5.3.1 Zagadnieniami przewodnimi mogą być:

- zapewnienie dochodu umożliwiającego osobom w wieku emerytalnym godne życie, zapobiegającego ich marginalizacji,
- systemy emerytalne zapewniające odpowiednie ubezpieczenie również tym osobom, które są zatrudnione na podstawie nowych rodzajów stosunku pracy lub pracują na własny rachunek,
- wsparcie indywidualnych planów emerytalnych.

5.4 W zakresie opieki zdrowotnej i długoterminowej („zapewnienie dostępnej, trwałej i charakteryzującej się wysoką

jakością opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej”) państwa członkowskie będą po raz pierwszy opracowywać plany krajowe.

5.4.1 Komitet pragnie podkreślić, że usługi w zakresie opieki zdrowotnej i długoterminowej, charakteryzujące się wysoką jakością i odpowiadające stanowi wiedzy technicznej, powinny być dostępne dla wszystkich. W celu zapewnienia trwałego finansowania obydwu wspomnianych rodzajów opieki państwa członkowskie powinny podjąć niezbędne działania w zakresie profilaktyki.

5.4.2 Wśród zagadnień priorytetowych ujętych w krajowych planach działania znaleźć by się mogły:

- profilaktyka zdrowotna, zarówno o charakterze medycznym jak i pozamedycznym,
- opieka zdrowotna w miejscu pracy dla wszystkich, w celu zapobiegania zwłaszcza chorobom psychicznym i fizycznym, a co za tym idzie celem umożliwienia przedłużania okresu aktywności zawodowej,
- współpraca między zakładami opieki społecznej a zakładami opieki zdrowotnej,
- relacje pomiędzy zakładami opieki a producentami towarów i usługodawcami dla tego sektora,
- działania wspierające osoby wymagające pomocy,
- standardy jakości,
- kształcenie i szkolenia dla pracowników opieki zdrowotnej i opieki społecznej, z myślą o utrzymaniu obecnych i pozyskiwaniu nowych kadr,
- prawa pacjentów,
- zapewnienie opieki domowej.

Bruksela, 20 kwietnia 2006 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND